

Nota van toelichting op het adres van de Gebr. Schoonenburg, verzoekende onderzoek hunner vordering door deskundigen.

[42. 1.]

MJSSIVE, ingekomen in de zitting van den 9den November 1874.

[De vroegere stukken zijn gedrukt onder n°. 131 der zitting 1873—1874.]

's GRAVENHAGE, den 6den November 1874.

Ik heb de eer hierbij aan U Hoogedel Gestr. te doen toekomen een afschrift van het verslag der commissie in

[42. 2.]

VERSLAG van de door den Minister benoemde Commissie.

's GRAVENHAGE, den 21sten October 1874.

Bij Uwer Excellentie's besluit van 6 Mei jl, zijn de ondergeteekenden benoemd tot leden eener commissie aan wie de taak werd opgedragen om een nieuw onderzoek in te stellen met betrekking tot de sinds langen tijd ahangige zaak der Gebrs. SCHOONENBURG, in Maart 1868 aannemers geworden van het in het openbaar te Amsterdam aanbestede fort in den Laander- en West-Bijlmerpolder. Aanleiding daartoe werd door Uwe Excellentie inzonderheid gevonden in de goedkeuring der conclusie aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal voorgedragen door eene commissie uit haar midden, in wier handen waren gesteld de inlichtingen door vroegere Ministers van Oorlog gegeven over een adres aan dat Staatsligchaam door de genoemde aannemers aangeboden. In hare openbare zitting toch van 6 December 1872 besloot de Tweede Kamer »aan de Regering onder dankzegging voor de herhaaldelijk verstrekte inlichtingen, in overweging te geven of er niet redenen van billijkheid bestaan om aan de adresanten vergoeding voor de geleden schade te verleenen».

De commissie op den 2den Junij jl. door Uwe Excellentie geïnstalleerd, werd bij die gelegenheid in het bezit gesteld van den lijvigen bundel ambtelijke bescheiden en schrifturen welke, als gevolg der aanbesteding van het betrokken werk en der met de aannemers gerezen moeilijkheden, het licht hadden gezien. Voorts is nog kennis genomen van eene memorie door hen, onder dagteekening van 20 Junij 1874, aan den voorzitter der commissie ingezonden. Daarin worden hunne aanspraken op schadeloostelling, van Staatswege te verleenen, op nieuw in het breede toegelicht en aangedrongen. Afschrift van het adres der aannemers aan den Minister van Oorlog van 7 Februarij 1870, en van 's Ministers afwijzende beschikking van 16 Februarij 1870, was daarbij gevoegd.

Nadat de ter beschikking der commissie gestelde bescheiden door hare leden achtereenvolgens waren gelezen en de inhoud daarvan aandachtig was overwogen, heeft zij, zich voldoende ingelicht achtende, het onnoodig geoordeeld de aannemers persoonlijk te hooren.

In hare bijeenkomsten van 7 en 21 October, gehouden op het Departement van Oorlog, mogt zij aan de door de Gebr. SCHOONENBURG ontwikkelde grieven eene mondelinge beraadslaging en gedachtenwisseling wijden, welke tot de navolgende uitkomsten heeft geleid.

De groote meerderheid der commissie deed ernstige bezwaren gelden tegen een aan den Minister van Oorlog te geven advies, strekkende tot toewijzing der gevraagde schadeloosstelling op gronden van billijkheid. Zij stelde daarbij op den voorgrond dat het kenmerkend onderscheid tusschen het begrip van regt en het begrip van billijkheid, veeltijds niet duidelijk in het oog springt. Hier althans, waar het gold eene tusschen twee partijen gesloten overeenkomst, wier uitvoering was voldongen, scheen het

Aan

Zijne Excellentie den Heer Minister van Oorlog.

zake de gebroeders SCHOONENBURG, bedoeld in de nota gevoegd bij mijnen brief van 6 Mei jl., Kabinet, L: T, 7.

Naar aanleiding van dat verslag is door mij op een adres van de gebroeders SCHOONENBURG de beschikking genomen, waarvan een afschrift mede hierbij wordt gevoegd.

De Minister van Oorlog,

WEITZEL.

Aan den heer Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

verschilpunt moeilijk af te teekenen. Beroep op formeel regt, ter keering eener op goede trouw steunende vordering, had naar die zienswijze geenszins plaats gehad. De Staat had vastgehouden aan het contract, zulks gebood regt en plicht. Niets meer en niets minder dan dat was gedaan. Nu beweerde wel is waar een der partijen dat zij, krachtens de geheel vrijwillig door haar aanvaarde verbindtenissen, aanzienlijke schade had geleden, welke zij bij den aanvang van het werk niet geheel bij magte was geweest te voorzien en bij de uitvoering te beperken, maar de gronden waarop dit beweren steunde, konden den toets van een onbevangen onderzoek niet doorstaan.

Ter staving dezer stelling werd het navolgende betoog vernomen:

De beperktheid van den termijn tot onderzoek gegund, is een bezwaar van grond ontbloeit. Immers de optreding der adressanten als gegadigden, was eene geheel vrijwillige handeling. Bovendien is geenerlei bijzondere voorlichting door hen gevraagd. Een andere aannemer, volgens mededeeling van de betrokkene militaire autoriteiten in de stukken opgeteekend, heeft zich de 10 dagen ten nutte gemaakt tot het doen van grondboringen. Het resultaat zijner nasporing was dat hij zich onthield van inschrijving. De hoogste inschrijvingsom beliep f 319 500. Het beweren der aannemers als zoude slechts een gering verschil bestaan tusschen hunne inschrijvingsom en die van andere mededingers, komt te vervallen bij de raadpleging der hieronder volgende cijfers van alle inschrijvingen. Hoe daaruit eene slotsom ten hunnen voordeele is af te leiden, wordt niet ingezien. Men vestigde voorts in den kring der commissie de aandacht op hetgeen onder dagteekening van 19 Januarij 1870, n°. 1, door den kommandant der derde stelling, met betrekking tot dit bezwaar was geschreven aan den inspecteur-generaal der fortificatien.

» Wat het beroep op andere aannemers betreft, — zoo wordt in het hier bedoeld schrijven van den kolonel-kommandant G. ANDREA gelezen, — zoo is het onwaar dat alle aannemers de begroting als grondslag aannemen. Door meerdere aannemers is vóór de aanbesteding gezegd dat hunne berekening van grondaanvoer het dubbel en meer dan de opgegevene was. Wat het opgegeven verschil tusschen de inschrijvingen betreft, zoo is de hier gestelde zin zoo ingerigt dat het den schijn heeft als of de andere inschrijvers slechts weinig, f 1374, f 551 en f 700, van de aannemingsom afweken. Vermoedelijk is die zonderlinge vorm niet opzettelijk gekozen. Zij beteekent intusschen dat die geringe verschillen bestonden tusschen andere aannemers onderling en niet tusschen hen en Gebr. SCHOONENBURG.

» De verschillende inschrijvingen zijn geweest:

» Gebr. SCHOONENBURG	voor f	238 000
» C. L. HEIJINK	»	245 000
» W. VAN BERKUM	»	246 000
» P. N. WOLFF EN ZOON	»	248 500